

Kremenjak

Politički list za interese grada Šibenika i okolnih sela.

Kremenjak izlazi svaki četvrtak. Pretplatna cijena na godinu 3 Krune. Na pò godine Kruna 1.50 para. Pretplate i pisma šalju se uredništvu. Rukopisi se ne vraćaju a neplaćeni se listovi ne primaju. Pojedini broj 4 pare (2 novč.)

Hoće li ko razumjeti ove zlatne riječi?

Veliki česki naučnik i historičar Fran Palacky, „otac českoga naroda“, napisao je svome narodu ovo što dolje prevodimo, a što se — mutatis mutandis — može jednako i našem narodu primijeniti.

On piše:

„Narod naš jeste, kao što brojem tako i prostor-nošću svoje zemlje ne-velik, a već mu se je drugo tisuć-ljeće boriti sa moćnijim susjedom na obranu i sačuvanje svoga bitka. Kazao sam na drugom mjestu, kako cijela historija česka u glavnoj jezgri svojoj jeste neprestano i vječno dolazanje u dodir i sukob Slavljanstva sa Nje-mačkom i to mal-ne na svim područjima ljudskog djelo-vanja. To već zna, mislim, svako dijete, da u toj osudnoj borbi, premda nejednaki brojem i silom materijalnom, održali smo se ne jedanput ne samo časno nego i slav-no: al to je tek još malo došlo do općega znanja te dakle stopro moramo postojano napominjati, da kad smo god mi pobjeđivali, bivalo je to svakiput više **premoću duha nego li moću fizičkom**, a kad smo god podlijegali, da je tome uzrokom bilo pomanjkanje duševne djelatno-sti, moralne krepčine i odvažnosti.“

„Vrlo se varaju oni, koji misle, da ona ratna ču-desa, što ih naši predji počinise za husitskih bojeva, ni-jesu bila ništa drugo nego pomamno bješnjenje, lupanje i mlaćenje odrpanih divljaka (ko što je odavno žalibože ušlo u običaj prikazivati ih), a ne radje čili zanos duha za idejama, moralna nepokvarenost i viša prosvjeta na-šeg naroda. Obratno, kad smo dvjesta godina kašnje u sličnoj borbi mal-ne u grob pali, skrivili smo to time, što — neprednjačeći naobraženjem duha, već budući ravni neprijatelju svome više u moralnoj gnjilobi nego li u dostatnoj moći — latismo se sami mača i nasilja. Kroz zadnja dva stoljeća živo arili smo samo tjelesno, duh je u nama bio pritajan; a je li se gdje iskoristio, oblačio se je u tudje ruho a ne u svoje vlastito. Zato je svijet zaboravio na nas, kao da nas već i nije; a kad se sad javljamo za svoj bitak, čudi nam se i čini se mnogim ljudima, kao da činimo nešto proti pravu i pri-stojnosti. Što se pak sada dobrom sviješću i punim prav-om možemo prijaviti za svoje mjesto u redu narodâ, za to imamo zahvaliti ne toliko broju svomu i sili ma-terijalnoj, koliko radije duševnoj moći i moralnoj krep-čini onih, koji nam biše predšasnicima u narodnom pro-ćučenju i osviješćenju. Kad se oni nebi bili u svom preg-ručju odmah s početka ogradili pravom prosvjetom, pra-vim napretkom k ljepšemu, istinskom požrtvovnošću i neporočnošću haraktera, nebi bili odoljeli neprilkama i zaprekama nebrojenim i teškim; jer oni samo tim pri-nudiše i svoje protivnike da priznaju, da su *namjere i djela njihova bila plemenita*, koja nije bilo časno prije-čiti moću i nasiljem. Narodni naš preporod bio je moguć

jedino na ovom putu. A pošto prema poznatoj maksimi svaka država samo onim sredstvima, kojima se je digla, može se održati u bivstvu svom: pada i na pisce česke, kao na duševne buditelje i vodje naroda svog, dužnost, ne samo isticati se i svijetliti pravom prosvjetom, na-predkom, požrtvovnošću i neporočnošću, nego takodjer i nastojati, kako bi odlikama duha, inteligencijom i moral-nom krepčinom prednjačili i premašili svakako sve one, koji se našem narodnom bitku postavljaju na otpor, na-stoje ga oslabiti i uništiti. Jedino tad ćemo trajno obez-bijediti budućnost svoju, kad budemo **duhom** pobjeđivali i predvodili u vjekovnoj borbi, koju nam je providnost namijenila.“

Hoće li ko u Šibeniku razumjeti zlatne riječi ove?!

Pismo Šibenčanim.

U radiše svega biše.

Draga braćo Šibenčani!

Gore spomenute riječi „U radiše svega biše“ mi smo primili od naših starijih u baštinu. Mudrost u nji-ma sadržanu nekupiše oni od nikoga u svijetu, već zdra-vi razum naših otaca i djeda skupio je u to par riječi duboku mudrost i veliku istinu, koja je sama nikla u srcu našeg naroda i u njegovoj svijesti živjela u poko-ljenima od pamtivjeka do danas.

Ko je kroz ovo zadnjih deset petnajst godina, oso-bito prije žiložderskog biča, prolazio kroz šibensko polje, taj se morao u duši nauživati i diviti se, kako je mar-ljiva ruka težačka od tog polja napravila uprav jedan krasni i uresni perivoj. Bujni panj do panja, milovidni vinograd do vinograda niže se kroz cijelo naše polje koliko je dugo i široko, zeleni se zdravim zelenilom kao da se modri bujno lišće po matracima, panji poredani, uređeni i očišćeni, vinograd otrijebljen od svake trave, sve je kao u gospodskom perivoju. Divota, uživanje za gledaoca a kamo li da nebude za radioca!

Ovo je dalo povoda, da je kroz ovo vrijeme na-stala poznata riječ „*težak šibenski je ušao u polje*.“ — Svak od nas zna, što će to reći i da to neznači, da je ušao u polje da sjedi i gleda il prekrizanih ruku naslu-škiva, kako trava raste.

Nije to. On je ušao kao radiša, al radiša nove vršte, radiša po odlučnoj volji, po pameti i razumu, ra-diša svoj na svome, od srca, od ljubavi pram svojoj mucii svome dobru, pram svom vinogradu rukosadu

Kano jato pćela radilica prije istoka sunca svakog bogovitog jutra prospe se po polju vojska težaka: bri-žnih staraca, čilih mladića, muških i ženskih, da od ra-ne zore do zapada sunca posveti svoje snage tvrdoj gru-di hraniteljici, da iz nje izmami svagdanji kruh svoj. I po ljetnoj žegi i suši, po zimnoj buri i studeni vidiš

neumornu vojsku radnika, opaljenih koštunjavih težaka, kako se prigiba k rodnoj zemlji, kako stvrdle grumenove prebaciva i prevrće motikom i lašunom, kako kosijerom il nožicama oko panja nastoji, kako žuljevitom rukom kida zaperke, čisti lišće, gnječi zavijaču, kupi škorovadju, trijebi travu, škropi polivačom, praši sumporačom, grozde, grozdiće i čevuljice diže sa zemlje na kamen, da mu na vlažnoj zemlji ne sagnjiju, kako sve moguće čini, radi i nastoji, da mu vinograd bude uređen i da mu u uređenu vinogradu zdrav panj okiti se zdravim i zbijenim grozdom.

Istina, u obilnom znoju lica svoga šibenski je težak, navlastito ovo zadnjih godina, obradivao svoja dobra, a Bog je blagosovio trude njegove i za rukom mu je cvalo i pjevalo, a vinogradi u polju šibenskom naliče sa svoje urednosti više na jedan veliki perivoj, neg na obično polje. Nemože se šibenski težak tužiti za taj uloženi trud i muku, ni za proliveni znoj, ni za pretrpljenu žegu ni mraz, jer, općenito uzimljući, sve ovo zadnje vrijeme tog upornog rada, zemlja je vazda donosila dobar i obilan rod.

„Šibenski je težak ušao u polje“ kao pčela, kao mrav, ali je iz njega izašao i okrppljen. Okrppljen je u polju. On je podigao polje na pravu ljepotu, podigao mu vrijednost, a polje je podiglo njega, podiglo mu gospodarstvenu snagu, a mnogima od daščare i šimlate napravilo lijepu zidanu kućicu.

Svaki, koji je kroz rečenih ovo desetak petnajst godina „ušao u polje“, može sam o sebi kazati: „U radiše svega više“ — i, kad naši oci i djedi to rekoše, da rekoše veliku istinu i veliku mudrost.

Al naši stari rekoše i još nešto, to jest ono, što je svakome od nas sad na vrh jezika. Vi to već kažete, a ja ću to tek pri koncu kazati, jer sad hoću divan da na drugo svratim.

Šibenski težak ušao je u polje, napravio od njega perivoj, tako da on u nj ulazi kano vrije lni uzorni vrtlar u svoj mirisni vrtić. Ali — mnogi šibenski težak često i prečesto ulazi u grad ne baš kao uzorni građanin, da tu u gradskom i uljudjenom društvenom životu sebe čime drugim obogati; on zapada u krčme i slično ne da se tu kao umoreni putnik okrijepi i počasti, nego da tu, poslije nekoliko-dnevnog truda i muke za kruhom svagdanjim, kroz malo uri kao kakav rasipnik rasiplje krvavi trud svoj.

Rekoh *mnogi*, jer *svi*, Bogu fala, ne čine toga.

Prodjite kadikad samo kroz ulicu sv. Ivana, pa pogledajte u krčme! Tu, u svoje vrijeme, prvi zecovi vise na tucete (ili dudzine); tu, u svoje vrijeme, na tucete vise mlada kezmad i odojčad; tu na tucete vise prvi pulastri; tu prvi janjci; tu u opće svaka prvina i svaki bolji zalogaj — a ko sve to izjede? ko to, recimo, *po fraja*?

Gospoda i posjednici jači — *ne*, jer oni spremaju sebi kod kuće i cjenje; jači činovnici — *ne*, jer i oni kod kuće imaju; manji činovnici, pisari i ostali od malih plaća i prihoda mogu samo proći da tim božjim blagom napasu oko al neomaste zube.

Dakle, ko to sve smakne i očisti s dana na dan?! Niko drugi, neg radnik poljski uz pomoć radnika po gradu i javnih poslužnika; dakle, recimo, težak i radnik.

Prema svemu onome, što se toga preko cijele godine pojede; prema cijeni, koja se na kil plaća; prema silnom vinu, koje se tu uz skuplju cijenu popije, kad bi se učinio točan račun i sve se skupa sračunalo, vidjeli bismo tek, koliko se tu narodnog novca poharči i prospe. Vidjelo bi se, koliki je broj onih, koji tu ostave, ako ne sve svoje stanje, al veliki dio svog stanja i kr-

vavo zaradjenog novca. — Vidjelo bi se, koliko bi se obitelji i stanja podiglo na više tim uzalud proharčenim novcem, oslobodilo se duga, najgoreg druga, i postalo jakim, krepkim i živim stanjima, u kojima nebi ni ptičijeg mlijeka manjkalo, da rečemo tako.

Al stiče samo onaj, ko küpi, a ko prosiplje, taj nekupi. Zalud sticati onome, ko prosiplje; zalud znojem i žuljima činiti od polja perivoj čovjeku rasipniku, koji nešteti.

Rekoše, zaista, naši oci i djedi naši veliku mudrost i veliku istinu, da „u radiše svega više“ — ali i rekoše — a „u štediše i još više“! Je l' tako?

Vaš Kremenjak.

RAZNE VIJESTI.

Budućnost elektriciteta. Veliki fizičar Edison izrazio se je nekome dopisniku novina o budućnosti elektriciteta, kako dosadašnji pronalasci na tome polju stoje još u povelju, pa da će za to svijet dočekati kroz 10 godina velike pronalaskes, koje će biti veći i značajniji nego svi oni prošlih 50 godina.

Edison se nada da će do malo moći dobiti elektricitet neposredno iz ugljena, na lakši i jeftiniji način nego do sada. Treba samo predstaviti, veli Edison, kakve će posljedice biti od tih novih pronalaska. Lokomotive prodavaće se za staro gvozdje, jer će kod svakog voza biti vučna snaga elektricitet. Neće ta la više trebati toliko ugljena za gorivo i industriju niti će se trošiti kao sada g dan novac za prenos ugljena. Sve će to otpasti a podići će se veliki strojevi pred samim rudnicima ugljena za proizvodjanje elektriciteta, odakle će ga se moći dati cijeloj zemlji, svakom gradu, selu i tvornici. Po ulicam neće biti konja niti će za nje trebati štala i hrana, jer će se sva kola tjerati elektricitetom. Svaka će kuća moći dobiti električnu rasvjetu, električnu kuhinju, peć i snagu za ma bilo koju domaću potrebu, tim više što će el ktricitet biti jeftiniji od ugljena; I parobrodi će biti tada izlišni jer će električne ladje moći prebroditi atlanski ocean u 3 dana. —

Proizvodnja maslinovog ulja na otoku Kreti, je ove godine vrlo dobra, tako da se u god. 1908 može računati na veliki izvoz ulja s tog otoka. Kretsko ulje uvozi se ponajviše u Englesku, Njemačku, Austriju, Rusiju, Rumunija, Ameriku o prema rodu i potrebi i u Italiju i Francusku.

Od ostataka iscijedjenih maslina (koštice) hemijskim putem (ekstrakcijom) dobivaju Kretčani jednu vrstu ulja, koja se nerabi za jelo, al ju rabe za pravljenje sapuna i za tehničke svrhe. U nas se to baća i prodaje za krmad.

Prosječna količina godišnjeg izvoza ovog ulja iznosi oko 800.000. Kgr.

Francuska vina. Francuska ima najveću proizvodnju vina na svijetu. Godišnje se pri dobroj berbi dobije u Francuskoj preko 60 milijuna hektolitara vina. Od ovogodišnje berbe, računajući od 1. septembra, izvezeno je vina svega 7.598.586 hktlt., od koje količine pada samo na mjesec oktobar preko 4 milijuna hektolitara.

Koji je prvi trgovački narod na svijetu? — Na to je pitanje običajni odgovor — Englezi. Pa ipak nije tako. Koncem godine 1905. imala je Engleska 43 milijuna žitelja i 22 milijarde franaka prometa, Njemačka 60 milijuna žitelja i 15 milijarda prometa; Francuska 39 milijuna žitelja i 8.75 milijuna prometa, a Belgija 7 milijuna žitelja i 7 milijarda prometa. Prema tome su Belgijanci dvostruko tako poduzetni kao Englezi.

Trgovački brodovi u Evropi. Evropska trgovačka flota ovako je rasporedana: Engleska ima brodova: 20.581 sa 10.736.000 tona. Njemačka ima: 4.224 sa 2.352.275 tona. Norveška ima: 7.296 sa 1.486.502 tona. Francuzka ima: 16.534 sa 1.350.327 tona. Talijanska ima: 5.696 sa 673.872 tona. Ruska ima: 3.340 sa 641.628 tona. Španska ima: 9.990 sa 520.429 tona. Danska ima: 3.679 sa 453.112 tona. Austrijska ima: 14.385 sa 420.443 tona. Grčka ima: 1.078 sa 113.535 tona. Portugalska ima: 5.711 sa 113.535 tona. Rumunska ima: 397 sa 84.043 tona. Crnogor. ima: 22 sa 5.417 tona. Bugarska ima: 7 sa 3.033 tona

Konačni rezultat žetve u Ugarskoj. U Budimpešti je publikovan službeni izvještaj ugarskog ministarstva zemljorada o stanju usjeva. U njemu se kaže, da poslije okončane vršidbe prinos žetve pokazuje ove cifre:

	1907.	1906.
	Mil. met. cent.	
Pšenica	32.44	53.72
Raž	10.53	14.15
Ječam	13.99	15.15
Ovas	12.00	13.73

Iz ovoga se vidi da su konačni rezultati u svima artiklima bili nepovoljniji nego lani. Što se tiče kukuruza, ran je dao dobar prinos a pozniji je oštećen sušom. Računa se da je prinos kukuruza 4483 mil. met. cenata.

Stanovništvo Trojednice. Za prošlu godinu 1906 našlo se je u Hrvatskoj, Srijemu i Slavoniji (a Dalmaciju je Srijem zamjenio?) 2.592.969 stanovnika, dakle 1.24% više nego godine 1905. Od ovog stanovništva više od 90% su čisti Hrvati i Srbi. Po gradovima je bilo stanovnika:

Zagreb 72.806 (više 1.955 nego 1905). Osijek 27.085 (više 1.340 nego 1905) Zemun 16.388 (više 250 nego 1905) Karlovac 15.492 (više 102 nego 1905) Varaždin 13.353 (više 24 nego 1905) Mitrovica 12.474 (više 152 nego 1905) Brod 8.589 (više 126 nego 1905) Sisak 7.495 (više 64 nego 1905) Sr. Karlovac 5.895 (više 68 nego 1905) Požega 5.729 (više 127 nego 1905) Varadin 4.619 (više 70 nego 1905) Senj 3.422 (više 54 nego 1905) Bakar 1.780 (više 21 nego 1905).

Oskudica mesa i brašna u Njemačkoj. Uslijed zlo udešene agrarne politike u Njemačkoj vlada oskudica brašna i mesa. Velike agrarne carine na žito iz vani učinile su da je u velike poskupio hljeb, jer je brašnu cijena proskočila danas u Njemačkoj na 34 marke (oko 40 kruna), a za uvoz stoke i svježeg mesa uvedena je ili stroga zabrana ili vrlo velike otežice. Posljedica je, da se u Njemačkoj mora jesti meso konjsko i pseće. Tako u god. 1905. Nijemci su pojeli preko 180.000 konja, dok je 1904. g. bila potrošnja 120.000 konja. Najviše se konjskog mesa izjedeje u sjevernoj njemačkoj, a najviše pasa se pojede u Saksonskoj, Pruskoj i Bavarškoj. U godini 1905 pojedeno je pasa 17.000 komada, a u ovoj godini ovaj broj se pojedinih pasa više nego podvostručio.

Još u nas kažu *chè can non magna de can!*

Kineška novina Kin-Pau izašla je prvi put godine 911. Počela je izlaziti svake sedmice godine 1361, a svaki dan god. 1800 Sada izlazi 3 puta na dan a svaki put štampa se 8000 brojeva. Jutrnji broj, tiskan na žutom papiru bavi se isključivo trgovinom, pol-dnevni broj na bijelom papiru je sasvim službeni a večernji na crnom papiru sa bijelim slovima sadržaje vijesti svake naravi. —

Zadnji izum Edisona. Edison izjavljuje da će moći sagraditi u 12 uri kuću na 2 tavana. On će u gvozdene kalupe određene za takvu kuću mećati materijal, koji se sastoji od 1 dijela cimenta, 3 pržine i 5 dijela samlivenog kamena. Nečom se ovaj materijal stvrdne, kalupi će se moći dignuti i kuća će biti gotova ujedno i s cijevima za vodu. Neće ostati već da se postave vrata i vratnice na prozorima, što može slijediti u malo minuta. Cijena je za takovu kuću 5000 kruna. Edison je već dao jednoj tvornici, da mu dogotivi kalupe tako da će u moći pramaljeću nastajuće godine sagraditi prvu takovu kuću.

Najnovija oklopnača monarkije. — Najnovija oklopnača Austro-Ugarske monarhije, koja će 1. sječnja 1908. biti stavljena u službu, upravo se dovršava. Brod je ime „Nadvojvoda Ferdinand Max“. Dug je 118.55 met. širok 21.72 metra, a srednja visina 7.48 metara. Napravljen je sav iz Siemens-Martinovo čelika prve vrsti. Svi oklopi na ladji su težki 2922 tone. Debljina je pojedinih oklopa srednji 210 mm., pancir na tornjevima 240 mm. Na palubi je 14 čamaca. Brod može ukrcati ugljena 1315 tona pa dostaje ovaj ugljen za 4500 milja puta. Strojevi su dvostruki okomiti sa 5 cilindra. Svaki od ovih strojeva kreće vijak od 5 m. promjera. Strojevi mogu razviti 15.000 k.sila, što odgovara brzini od 21 milju ili 38 km. na sat. — Parnih kotlova je dvanaest. Topovi su: 4 brzometra topa od 24 cm. kalibra. Svaki od njih teži 28 tona a tane mogu baciti 16 km. daleko. Osim ovih topova ima ih od 12 od 19 cm. kalibra, onda 2 od 7 cm.; 22 brzometra topa od 37 mm. do 7 cm kalibra. Za bacanje torpeda ima brod 2 otvora pod vodom. Za razsvietu unutarnjeg diela ladje ima 700 žarulja, za vanjski dio ima 7 kružni svjetiljaka svaka sa 25. ljljada svieća jakosti. Kod ove oklopnače je novost, da su kotlovi udešeni tako, da se može kuriti i sa petrolejom.

Kako je narodu u Rusiji. U ovoj ogromnoj zemlji, u kojoj bi moglo 30 i 40 puta više stanovnika živjeti dobro, ipak češće čuje se glas o gladi. Da uzimamo pravi pojam o ovoj zemlji, usporedićemo ju sa nekim drugim zemljama. Tako n. pr. u Engleskoj žive na 1 četvornom kilometru 215 duša, u Belgiji 231, u Sasanskoj 285, u srezu Diseldorfskom u Pruskoj 475 duša na istome prostoru, na kome u Rusiji tekar 6 ljudi žive. U toj istoj Rusiji, u kojoj svake godine nekoliko milijuna seljaka gladuje, izvoze ruske i tatarske spahije i gazde godišnje oko 60 milijuna hektolitara žita. Sve ovo izgleda čudno i nevjerovatno, a i mora tako izgledati svakomu, koji nezna da su car, kler i plemstvo oteli narodu, koji žive skupno po općinama negda slobodnu zemlju, koja je prije pripadala općinskoj zajednici „miru.“

Narod se umnožio pa nemože da živi na suženom prostoru općinskome. Za to pati, za to gladuje taj dobri narod, a on ipak netraži ni danas „svojinu“ zemlje. Traži samo njeno uživanje; uživanje onoliko zemlje koliko svojim znojem, svojim radom može obraditi. Narod ruski netraži ništa drugo: *no mir u svome „miru“* (općini). Car, kler i plemstvo treba da mu vrate oteto, jer je oteto — proketo. Rusija treba jednom da postane — ruska.

Ruske zemlje ima u izobilju. Treba je samo vratiti onome čija je. Car Nikola II ima prilike da postane prvi pravi veliki ruski car!

Kraljica Mahora plemena osobito divljeg i neustrašivog u Novoj Zelandiji umrla je ovih dana. Imala je preko 100 godina te se je sjećala kad je god. 1777 znameniti izraživalac Cook došao u Novu Zelandu.

U koliko smo obaviješteni, gosp. ravnatelj Rossini nije dao svoga potpisa pod „Priopćeno“ dne 30/11 '07. u „Hrv. Rieči“. I riječi, i namjera gosp. R., kad je s nekom gg. govorio smjerale su na sasama drugo, podobno onome, što je kašnje jedan član uprave U. D. predlagao, a što gg. nijesu imala odvažnosti da prime.

Saznavamo inače da je uopće ono „Priopćeno“ poviše učiteljskih potpisa turnuto po *furtimašku*.

Velika japanska izložba. God. 1912. misle Japancu prirediti veliku izložbu u Tokiju, te, kako se čuje, oni tamo već sada čine velike pripreme za nju. Ova izložba će pokazati svijetu kulturno stanje i napredak ovog novog i mladog naroda, puna energije i ustrajnosti, koji je na sebe naročito upozorio zadnjim ratom sa Rusijom.

Japanci su za minulih 25. godina tako znatno koraknuli u kulturi, da njihova n. pr. industrija sa svojim izvrsnim fabrikatima potiskuje strane fabrikate ne samo u vlastitoj zemlji, već hoće da osjetno konkuruje evropskoj i američkoj industriji u Kini i u Koreji.

Vrijedno će biti vidjeti na ovoj izložbi pored ostaloga i izložbu vrtlarstva, koje je u Japanu kao i u Kini postiglo svoj vrhunac. Njihovo voćarstvo n. pr. pokazuje takovih eksemplara u minijaturi (u maleno), da se svak mora diviti, a što se u Evropi može vidjeti samo u Rotšildovoj bašti u Beču, u kojoj ima jabuka, krušaka i ostaloga voća u saksijama stara od 20-30 godina a imaju plod i sve kao i ostala voća, a visina im je jedva jedno pō metra.

Pored voćarstva i cvijeća raznih vrsta, od kojih su se neke udomačile i u Evropi, vrijedno će biti vidjeti i njihove parkove i luksuzne vrtove, u čemu su Japanci poznati kao majstori.

Čolo, bekrjio, razbojnice — vikala je žena na svoga muža — biću samo onda mirna kad te davo odvuče u pakao i dade ti svoju kćer za ženu.

To je nemoguće draga ženice! — Jer nije dozvoljeno uzeti dvije sestre, — odgovori muž sasvim mirno.

Po želji potpisane gospode i donosimo ova dva njihova ispravka, što su ih poslala „Hrv. Riječi“:

Vrlo poštovani Gosp. Uredniče!

Na osnovu § 19 zakona 17/12 1862 o štampi izvolićete, u narednom broju „Hrvatske Rieči“ uvrstiti slijedeći ispravak.

Nije istina, kao što stoji u br. 189 „Hrvatske Rieči“ strana 3 stupac 4 da sam ja, pri porotničkoj raspravi u Šibeniku, protiv Blažu Miletiću, priznao, da mi je Miletić, na moj zahtjev izručio Kr. 750 od travarine jer da sam mislio da je novac sigurniji kod mene nego li u općinskoj blagajni, već je, naprotiv, istina da sam kazao kako je Miletić, jedne večeri, stigao kasno u Skradin i predao mi Kr. 730 od pobrane travarine, pošto je odmah sutradan morao odlaziti službenim poslom i da sam sve to odmah kazao općinskom tajniku kome je Miletić obično predavao utjerani novac.

Nije istina da sam priznao, da su se svi neredi događali pod mojom upravom za mog načelnikovanja, već je, naprotiv, istina da o neredima pod mojom upravom nijesam ni progovorio. Nije istina da sam priznao da su se seoske starješine i općinski vijećnici i usmeno i pismeno na Miletića neredite tužili i prijetili svojom demisijom i na sve te tužbe da se ja nijesam osvrćao, već je, naprotiv, istina da sam ja kazao: kako, prilikom jed-

ne sjednice općinskog Vijeća u Skradinu, malo prije obnove općinskog zastupstva, bijaše mi prikazan jedan spis protiv Miletića, da ga ja nijesam podnio na pretres, jer nije bio na dnevnom redu i da je ta tužba potekla od poznate Skradinske klike, koja je išla za tim da smetne Miletića a na njegovo mjesto da stavi onoga, koji je tužbu i napisao.

Nije istina da sam ja tvrdio da bi bio pri mom istupu, a i još prvo, uređio račune sa Miletićem, ali da ja nijesam bio ni tajnik ni blagajnik, već je naprotiv istina da sam izjavio, kako sam ja pozivao općinsku upravu da, pre svršetku perioda, likvidira račune sa Miletićem žaleći što g. Mudražija, koji je držao ključke blagajne, nije pristao na moj predlog.

Nije istina da sam priznao da mi je Miletić uzajmio novaca, već je naprotiv istina da o tome nije rečeno ni jedna rieč pri raspravi kad su mene ispitivali.

U Skradinu 1 Prosinca 1907.

Vinko Matas.

Poštovani Gospodine Uredniče!

Na osnovu § 19 zakona o štampi 17 Prosinca 1862 ištem da u prvom broju, koji je na redu „Hrvatske Rieči“ uvrstite ovaj ispravak.

Nije istina što stoji u 3 stupcu, 3 strani Br. 189 „Hrvatske Rieči“ da sam ja priznao da sam isplaćivao obično u mojoj kući poljske štete oštećenih stranaka već je istina da sam, na pitanje, prosto odgovorio: ja sam isplaćivao pojedincima poljske štete, doč m iznose utjerane od seoskih odlomaka da je isplaćivao pok. Pave Alfrević. Nije istina da sam priznao da bi mi pri isplati gje koji dao i „bakšiš“ već je naprotiv istina da tu rieč „bakšiš“ niti sam izgovorio niti je bilo govora o kakovoj nagradi. Nije istina da sam priznao da sam bio odpušten u Prosinu 1905 već je naprotiv istina da sam priznao da sam bio odpušten 7. Veljače 1906. Nije istina da sam ja priznao da uprava Načelnika Matasa bila je dužna samnom urediti račune, već je naprotiv istina da sam ja izjavio da je Uprava Načelnika Mudražije bila dužna samnom likvidirati račune i da sam ja na to pozivao nekoliko puta Načelnika Mudražiju. Nije istina da sam priznao da sam Načelniku Matasu uzajmljivao novaca i da mi je on i sada dužan, već je naprotiv istina da sam ja nijekao da mi je Načelnik Matas dužan, niti da sam mu ikad zajimao novaca.

Skradin 30 Studenog 1907.

Blaž Miletić.

Poruke uredništva.

Gosp. Učitelj, okolica: sad nemožemo, vidićemo. Pozdrav.

Božićne Pisme

na Božić, na S. Stipana, S. Ivana, Sv. Mladince
Mlado lifo i na tri Sv. Kralja.

— mogu se dobiti u štampariji I. Sflaglinatz —

 komad 3. novčića